

Taikus judėjimas už gyvosios gamtos išsaugojimą VŠĮ „Girių inspekcija“
Kodas 306625563, Didlaukio g. 42-8, LT-08330 Vilnius, tel. +37067934089, el. paštas: giriuinspekcija@gmail.com
LT487189900010700257

Adresatai:

Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos
Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcijai

Kopija:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai;
VĮ Valstybinių miškų urėdijai;
Valstybinei miškų tarnybai.

**PASTABOS IR PASIŪLYMAI
DĖL BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIŲ TERITORIJŲ „GAIDŽIABALĖS SAMANYNĖ“
(LTROK0003), „KONSTANTINAVOS PELKĖ“ (LTROK0004) IR „PETRIOŠIŠKIO PELKĖ“
(LTROK0001) GAMTOTVARKOS PLANŲ PROJEKTŲ**

2026 m. birželio 3 d. Nr. GI-2026-06-03-01

Vilnius

VŠĮ „Girių inspekcija“, veikianti viešojo intereso – gyvosios gamtos, miškų, biologinės įvairovės ir visuomenės teisės dalyvauti aplinkosaugos sprendimų priėmimo – gynimo pagrindu, teikia pastabas ir pasiūlymus dėl trijų Rokiškio rajone esančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų gamtotvarkos planų projektų:

- „Gaidžiabalės samanyne“ (kodas LTROK0003);
- „Konstantinavos pelkė“ (kodas LTROK0004);
- „Petriošiškio pelkė“ (kodas LTROK0001).

Pastabos teikiamos ne ginčijant pačios gamtotvarkos ir pelkių atkūrimo svarbą, bet siekiant, kad didelio masto intervencijos „Natura 2000“ / BAST teritorijose būtų tvirtinamos tik atlikus aiškų poveikio vertinimą, išsprendus hidrologinio pagrindimo, technikos naudojimo, pašalinamos biomasės / medienos apskaitos, finansinio skaidrumo ir nepriklausomos darbų kontrolės klausimus.

Pagrindinis prašymas: netvirtinti šių gamtotvarkos planų ir nepriskirti jų sprendinių VĮ VMU Rokiškio regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto sudedamosiomis dalimis tol, kol nebus raštu pateiktas kiekvieno plano ir visų trijų planų bendro kumuliacinio poveikio „Natura 2000“ vertybėms reikšmingumo vertinimas, hidrologinio režimo atkūrimo projektų pagrindiniai sprendiniai, biomasės / medienos nuosavybės ir realizavimo tvarka, darbų vykdymo bei nepriklausomos kontrolės sąlygos.

1. Pagrindiniai planuose nurodyti skaičiai

Visi trys projektai yra Rokiškio rajono savivaldybėje ir susiję su VĮ VMU Rokiškio regioninio padalinio administruojamais valstybiniais miškais. Planuose numatomi kirtimai, biomasės šalinimas ir hidrologinio režimo atkūrimo priemonės, o jų mastas, vertinant kartu, yra reikšmingas.

Teritorija	BAST kodas	Teritorijos plotas	Specialiųjų kirtimų plotas	Iškertamas tūris	Lėšų poreikis
Gaidžiabalės samanyne	LTROK0003	171,89 ha	89,06–89,09 ha	apie 5 888 m ³ ; lentelėje – iki 5 943 m ³	apie 330 000 Eur
Konstantinavos pelkė	LTROK0004	82,43 ha	37,7 ha	iki 3 672 m ³	apie 183 000 Eur
Petriošiškio pelkė	LTROK0001	139,94 ha	21,81 ha	iki 1 498 m ³	apie 160 000 Eur
Iš viso		394,26 ha	apie 148,6 ha	apie 11 113 m³	apie 673 000 Eur

Pastaba: lentelėje pateikiami pačių gamtotvarkos planų projektuose nurodytų duomenų ir priemonių lentelių sumavimo duomenys. Faktinė išvežamos ar realizuojamos biomasės vertė priklausys nuo sortimentų, kokybės, faktinio panaudojimo ir apskaitos sprendinių, todėl prašome institucijų pateikti oficialų ekonominį ir apskaitos paaiškinimą.

2. Dėl „Natura 2000“ poveikio reikšmingumo nustatymo ir PAV būtinybės

Planuose numatomi darbai apima ne pavienį krūmų šalinimą, o didelio masto specialiuosius biologinės įvairovės palaikymo miško kirtimus, kurių bendras plotas trijuose planuose siekia apie 148,6 ha, o iškertamas tūris – apie 11 113 m³. Todėl vien gamtotvarkos tikslo deklaravimas negali savaime pašalinti pareigos atlikti poveikio reikšmingumo vertinimą arba aiškiai pagrįsti, kodėl PAV nėra reikalingas.

Prašome raštu pateikti, ar kiekvienam iš šių planų buvo atliktas planuojamos ūkinės veiklos poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymas. Jeigu buvo atliktas – prašome pateikti išvadas ir jų priedus. Jeigu neatliktas – prašome nurodyti konkretų teisinį ir ekologinį pagrindą, kodėl, atsižvelgiant į kirtimų mastą, hidrologinio režimo keitimą, biomasės šalinimą ir technikos naudojimo riziką, ši procedūra nelaikyta būtina.

Atkreipiame dėmesį į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. balandžio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-988-815/2026. Joje, vertinant kirtimų „Natura 2000“ teritorijose ir reikšmingumo nustatymo procedūros ginčą, konstatuota, kad pradėjus kirtimus, o vėliau priėmus pareiškėjui palankų sprendimą, žala gamtinei aplinkai, saugomoms vertybėms ir „Natura 2000“ tinklo vientisumui gali būti didelė, neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma. Ši teismo logika aktuali ir šiuo atveju, nes planų sprendiniai taip pat numato kirtimus „Natura 2000“ / BAST teritorijose ir tampa vidinės miškotvarkos projekto dalimi.

Siūlome iki planų tvirtinimo atlikti ir viešai paskelbti kiekvieno plano ir visų trijų planų bendro kumuliacinio poveikio „Natura 2000“ vertybėms reikšmingumo vertinimą; jeigu reikšmingas poveikis negali būti atmestas – inicijuoti PAV procedūrą.

3. Dėl hidrologinio režimo atkūrimo projektų ir planų tvirtinimo eiliškumo

Pačiuose planuose nurodoma, kad buveinių gerai būklei atkurti svarbus tinkamas hidrologinis režimas, o hidrologinio režimo atkūrimo projektas turi būti rengiamas ir vertinamas atskirai. Taip pat nurodoma, kad tik įvertinus hidrologinio režimo atkūrimo projektą sprendžiama, ar kirtimai gali vykti kartu su hidrologiniais darbais, ar pirma turi vykti kirtimo darbai.

Tai reiškia, kad esminė poveikio vertinimui reikalinga informacija – vandens lygio atkūrimo sprendiniai, patvankų vietos, poveikis privačioms valdoms, vandens lygio monitoringas, griovių užtvėnkimo apimtys, techniniai darbų maršrutai – šiuo metu dar nėra pilnai pateikta visuomenei.

Siūlome planų netvirtinti tol, kol nebus parengti ir viešai paskelbti hidrologinio režimo atkūrimo projektų esminiai sprendiniai ir kol jų poveikis nebus įvertintas kartu su numatomais kirtimais bei biomasės šalinimu.

4. Dėl biomasės / medienos nuosavybės, realizavimo ir finansinio skaidrumo

Planuose numatyta, kad dalis biomasės bus šalinama iš teritorijų. Bendrai projektuose nurodytas iki maždaug 11 113 m³ iškertamas tūris. Tuo pačiu planų priemonių lentelėse preliminarus lėšų poreikis sudaro apie 673 000 Eur, o pagrindiniu finansavimo šaltiniu įvardijamos Europos Sąjungos fondų lėšos, taip pat valstybės biudžetas, Aplinkos apsaugos rėmimo programa, Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programa ir kitos lėšos.

Atsižvelgiant į viešai skelbiamas VMU parduotų medienos sortimentų kainų suvestines, toks biomasės / medienos tūris teoriškai gali turėti šimtų tūkstančių eurų rinkos vertę. Šis skaičiavimas nėra teiginys, kad visa biomasė bus realizuota, tačiau jis pagrindžia būtinybę iš anksto aiškiai nurodyti finansinę grandinę.

Prašome raštu nurodyti:

- kas taps pašalintos biomasės / medienos savininku;
- ar biomasė / mediena bus parduodama, perduodama, smulkinama, naudojama patvankoms ar paliekama vietoje;
- ar pašalinta biomasė / mediena bus apskaitoma VMU medienos apskaitos sistemoje;
- jeigu bus gautos pajamos – kam jos atiteks ir ar jos mažins viešųjų / fondų lėšų poreikį;
- kaip bus užtikrinama, kad nebūtų dvigubos finansinės naudos rizikos: viešosiomis lėšomis apmokami darbai ir papildomos pajamos iš realizuotos medienos / biomasės.

5. Dėl technikos naudojimo, provėžų ir nepriklausomos priežiūros

Planai pripažįsta jautrias darbų sąlygas: tinkamiausia dirbti esant įšalui, tačiau jis ne visada susiformuoja; leidžiama speciali technika arba rankinis darbas; numatoma, kad negali būti padaromos gilesnės nei 20 cm provėžos. Pelkėse ir pelkiniuose miškuose technikos padaryta žala gali būti ilgalaikė ir sunkiai atkuriamą.

Siūlome:

- į planus įrašyti aiškų draudimą naudoti sunkiąją techniką, kai nėra pakankamo įšalo arba kitų patikimų grunto apsaugos sąlygų;
- prieš darbus patvirtinti technikos maršrutus, laikino medienos sandėliavimo vietas ir biomasės išvežimo kelius;
- užtikrinti nepriklausomą ekologinę priežiūrą darbų metu, neapsiribojant vien rangovo ar VMU savikontrole;
- įtvirtinti privalomą prieš darbų ir po darbų fotofiksaciją bei provėžų / durpės pažeidimų registrą;
- numatyti atsakomybę ir atkūrimo priemones, jeigu pažeidžiamas durpynas, hidrologinės sąlygos arba saugomų rūšių buveinės.

6. Dėl kumuliacinio poveikio

Atskiras kiekvieno plano vertinimas nėra pakankamas, nes visi trys planai rengiami tam pačiam Rokiškio rajonui, susiję su VĮ VMU Rokiškio regioninio padalinio administruojamais valstybiniais miškais, numato panašų priemonių pobūdį ir bendrai apima apie 148,6 ha specialiųjų kirtimų bei apie 11 113 m³ iškertamo tūrio.

Siūlome atlikti bendrą trijų planų kumuliacinio poveikio vertinimą, apimantį hidrologiją, saugomų buveinių struktūrą, saugomas rūšis, technikos naudojimo riziką, biomasės šalinimą, finansinę grandinę ir ilgalaikį monitoringą.

7. Planų tekstų aiškumo, duomenų ir neatitikimų klausimai

Viešai svarstomuose dokumentuose būtina išvengti neaiškių, visuomenei sunkiai suprantamų formuluočių. Prašome visuose planuose aiškiai nurodyti, kad numatomi medžių kirtimai, ir atskirai paaiškinti, kuo „biologinės įvairovės palaikymo kirtimai“, „sumedėjusios augalijos šalinimas“ ir „skalsumo mažinimas“ skiriasi nuo komercinės medienos ruošos, ypač kai pateikiami konkretūs iškertamo tūrio m³ skaičiai.

Taip pat prašome ištaisyti arba paaiškinti šiuos neatitikimus ir neaiškumus:

- Gaidžiabalės samanytės plane vienur nurodomas apie 5 888 m³ iškertamas tūris ir 89,06 ha plotas, o suvestinėje – iki 5 943 m³ ir 89,09 ha bendras plotas;
- Konstantinavos pelkės plane žemėnaudos lentelėje „miškas“ nurodytas 2,01 ha, tačiau specialiųjų kirtimų plotas nurodomas 37,7 ha; prašome paaiškinti šį skirtumą suprantama forma;
- Petriošiščio pelkės plane 91D0 buveinės būklės lentelėje nurodoma „gera“, tačiau pastaboje teigiama, kad visas 91D0 plotas šiuo metu nėra geros būklės ir todėl įtrauktas į tvarkymo plotus; prašome suderinti būklės vertinimą ir pagrindimą;
- visuose planuose prašome pateikti visuomenei prieinamus GIS sluoksnius su tvarkymo plotais, kvartalais, sklypais, buveinių ribomis, technikos maršrutais ir planuojamu kirtimo intensyvumu.

8. Pastabos konkretiems planams

8.1. Gaidžiabalės samanytė (LTROK0003)

Plane numatomas didžiausias iš trijų projektų intervencijos mastas: apie 89 ha specialiųjų biologinės įvairovės palaikymo kirtimų ir iki 5 943 m³ iškertamo tūrio. Taip pat teritorijoje registruotos saugomos rūšys, įskaitant erelį žuvininką, teterviną ir vakarinį vapsvaėdį. Prašome iki tvirtinimo pateikti atnaujintą saugomų rūšių duomenų patikrą, ypač dėl erelio žuvininko lizdavietės ir darbų ribojimų, bei paaiškinti tikslus kirtimų tūrio neatitikimus.

8.2. Konstantinavos pelkė (LTROK0004)

Plane numatyta atkurti 91D0 pelkinių miškų būklę 47 ha plote ir pasiekti 7110 aktyvios aukštapelkės susiformavimą 21 ha plote. Dokumente aiškiai nurodoma vandens praradimo dėl medžių transpiracijos mažinimo, sumedėjusios augalijos šalinimo ir skalsumo mažinimo logika. Atsižvelgiant į 37,7 ha specialiųjų kirtimų ir iki 3 672 m³ iškertamą tūrį, prašome pateikti aiškų reikšmingumo vertinimą, hidrologinių sprendinių pagrindimą ir medienos / biomasės apskaitos tvarką.

8.3. Petriošiščio pelkė (LTROK0001)

Petriošiščio pelkės plane numatoma tvarkyti kompleksą, kuriame yra ne tik aukštapelkės ir pelkiniai miškai, bet ir 3150 natūralių eutrofinių ežerų buveinė, 7140 tarpinės pelkės ir liūnai, 9080 pelkėti lapuočių miškai, taip pat saugomos rūšys, įskaitant laplandinį karklą ir lieknąjį švylį. Prašome ypač aiškiai pagrįsti technikos naudojimo sąlygas, saugomų augalų apsaugą, 91D0 būklės vertinimo neatitikimą ir kirtimų poveikį hidrologiniam režimui bei ežero buveinei.

9. Prašymai ir siūlomi sprendimai

Atsižvelgdami į aukščiau išdėstytas pastabas, prašome:

1. Nepritarti planų tvirtinimui dabartine redakcija ir nepriskirti jų sprendinių VĮ VMU Rokiškio regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto sudedamosiomis dalimis, kol nebus išspręsti poveikio vertinimo, hidrologijos, biomasės apskaitos ir nepriklausomos kontrolės klausimai.
2. Atlikti ir paskelbti kiekvieno plano bei visų trijų planų bendro kumuliacinio poveikio „Natura 2000“ vertybėms reikšmingumo vertinimą; jei reikšmingas poveikis negali būti atmestas, inicijuoti PAV.
3. Iki planų tvirtinimo pateikti hidrologinio režimo atkūrimo projektų esminius sprendinius ir jų ryšį su numatomais kirtimais.
4. Pateikti aiškią pašalinamos biomasės / medienos nuosavybės, apskaitos, realizavimo ir pajamų panaudojimo tvarką.
5. Paskelbti GIS sluoksnius ir techninius priedus, leidžiančius visuomenei patikrinti tvarkymo plotus, sklypus, buveinių ribas, kirtimų intensyvumą ir technikos maršrutus.
6. Numatyti nepriklausomą ekologinę priežiūrą darbų metu ir privalomą prieš darbų / po darbų būklės fiksavimą.
7. Viešo svarstymo protokole atskirai nurodyti, kurios Girių inspekcijos pastabos priimtos, kurios atmestos, ir pateikti motyvuotus rašytinius atsakymus.
8. Pratęsti visuomenės susipažinimo ir pastabų teikimo terminą, jeigu iki viešo svarstymo nebus pateikti aukščiau nurodyti dokumentai ir paaiškinimai.

10. Baigiamosios nuostatos

Šios pastabos neturi būti interpretuojamos kaip principinis prieštaravimas mokliškai pagrįstai pelkių ir buveinių atkūrimo gamtotvarkai. Girių inspekcija pabrėžia, kad gamtotvarka turi būti atliekama skaidriai, pagrįstai, iš anksto įvertinus poveikį „Natura 2000“ vertybėms, užtikrinus visuomenės dalyvavimą ir pašalinus finansinio interesų konflikto ar dvigubos naudos riziką.

Prašome atsakymus į šias pastabas pateikti raštu.

Pagarbiai,

VšĮ „Girių inspekcija“ vadovas

Laurynas Žemaitis

Pasirašoma kvalifikuotu elektroniniu parašu

Naudoti šaltiniai ir dokumentai

- Buveinių apsaugai svarbios teritorijos „Gaidžiabalės samanyne“ (kodas LTROK0003) gamtotvarkos plano projektas, Vilnius, 2026.
- Buveinių apsaugai svarbios teritorijos „Konstantinavos pelkė“ (kodas LTROK0004) gamtotvarkos plano projektas, Vilnius, 2026.
- Buveinių apsaugai svarbios teritorijos „Petriošiškio pelkė“ (kodas LTROK0001) gamtotvarkos plano projektas, Vilnius, 2026.
- Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026-04-29 nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-988-815/2026.
- VĮ Valstybinių miškų urėdijos viešai skelbiama informacija apie parduotų medienos sortimentų kiekius ir kainas.